

חדש, שמח ומתקדם

שלושת העקרונות לחיים נכונים,
שמלמדות אותנו הפרשיות הראשונות בתורה:
לא להיתקע בהתחשבות עם העבר,
לא להיכנע לדכדוך
ולא לשקוד על השמרים.

חוברת למרצה

תובנות לחיים

טעימה מתורתו של הרבי

פרשת נח

THE
SHLUCHIM
OFFICE

לתרומות והקדשות, צרו קשר: jewishinsights@shluchim.org

©

Published and Copyright 2022 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5783 - 2022

נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד הולצברג
שלוחי הרבי במומבאי, הודו

תוכן השיעור:

5.....א. שם הפרשה מבטא את תוכנה.

שם הפרשה אינו מקרי, אלא מבטא את תוכן הפרשה כולה.

6.....ב. בראשית – לא להיתקע בעבר.

היצר הרע מנסה לשכנע את היהודי שלא לעשות מעשים טובים, בתירוץ שראשית כול עליו לחזור בתשובה, כפי שכתוב בתנאי שאי אפשר לעבוד את ה' בלי לעשות קודם תשובה (מקור 1).

ההוראה מפרשת בראשית: העולם נברא יש מאין, וכפי שחידש הבעל שם טוב הוא מתחדש בכל רגע ורגע (מקור 2), ובמילא גם האדם מתחדש בכל רגע, ולכן הוא לא מוגבל למעמדו ומצבו כפי שהיה ברגע שלפני כן. אמנם על האדם לזכור את העבר כדי לתקנו, אך את זה עליו אמור לעשות בזמנים ספציפיים, ובשאר הזמן עליו לעבוד את ה'.

12.....ג. נח – תמיד בשמחה.

השם 'נח' מסמל נחת רוח ושמחה. פרשת נח מלמדת את היהודי שעליו לעשות את עבודתו מתוך שמחה דווקא. כפי שזה מודגש בפירוש הידוע של האריז"ל על הפסוק 'תחת אשר לא עבדת את אלקיך בשמחה.. שהעונש הוא על כך שעבדת את ה' שלא מתוך שמחה.. (מקורות 3 ו-4).

15.....ד. לך-לך – תמיד להתקדם.

פרשת לך-לך מלמדת שאל לאדם לשקוט על שמריו. תמיד עליו להתקדם, ללכת, ולשאוף להתעלות עוד יותר.

פתיחה

כנגד רצונו של האדם לעבוד את הבורא בשמחה, ולהשפיע גם על הזולת מבחינה רוחנית, מנסה היצר הרע לערער את ביטחונו בטענה שמצבו הרוחני לקוי, ושעליו לעשות תשובה על חטאיו בעבר. ייתכן שדברי היצר אמיתיים, אך אין להם כל קשר לעבודת השם הנוכחית.

השיעור לפרשת לך-לך

משיחות שבת פרשת חיי שרה תשי"ג ותשכ"ה, וחג השבועות תשכ"א
מתוך לקוטי שיחות חלק ה', לך לך שיחה א', אות א'. [מתורגם]
ומשיחת שבת פרשת נח, ה'תשמ"ג, בלתי מוגה
תורת מנחם ה'תשמ"ג, חלק א' עמוד 437

א. שם הפרשה מבטא את תוכנה

שם הפרשה אינו תיאור מקרי, אלא מבטא בדיוק רב את תוכן הפרשה כולה.

<< הרבי

לתלמיד עמ' 3
כבר הוסבר פעמים רבות, שלמרות ששמותיהן של פרשיות התורה אינן מוזכרות בוודאות בגמרא, יש הוכחה מספקת שאלו הם שמות מהתורה, מכך שמקובל אצל כלל ישראל לקרוא לפרשות בשמות אלו בוודאי יותר מאלף שנים.

הדבר נלמד ב"קל וחומר" משמות המופיעים בשטרות: אם שם מסוים מקובל במשך שלושים יום נפסקת ההלכה בתורה, ששם זה הוא שמו של אדם זה. קל וחומר בעניננו - ששמות הפרשיות מקובלים כבר במשך מאות רבות של שנים, ובמיוחד כאשר הן נקראות כך על ידי גדולי ומורי ישראל - הרי אלה בוודאי השמות על פי התורה.

מכך מובן, שתוכנה הפנימי של כל פרשה נרמז בשם שקבעה לה התורה. כך הוא הדבר גם אילו נאמר ששמות אלו נקבעו מלכתחילה רק משום שבמילים אלו נפתחות הפרשיות - כי כיון שלמעשה נקראת הפרשה כולה, לפי התורה, בשם זה (ולגבי התורה לא ייתכן לומר שהענינים הם מקריים ח"ו, כי אף בעניני העולם אין מקריות), הכרחי לומר, ששם זה מכיל את הפרשה כולה.

משיחות שבת פרשת חיי שרה תשי"ג ותשכ"ה, וחג השבועות תשכ"א
לקוטי שיחות חלק ה', לך לך שיחה א', אות א'. [מתורגם]

בדיחה יהודית עתיקה מספרת על מתרים צדקה שהגיע לביתו של נדבן עשיר. "מה שמך?", חקר העשיר. "אבא", השיב המשולח. העשיר מנה לידו 4 מטבעות זהב, בהתאם לערך המספרי של האותיות אבא.

נאנח המשולח. "על מה אתה נאנח?", תמה העשיר.

"על כך שאבי העניק לי את השם אבא ולא בחר בארתחשסתא..."

ביהדות יש משמעות גדולה לשמות. רוח הקודש מעורבת בבחירת ההורים שם לתינוק או לתינוקת שלהם, ולפי תורת הקבלה השם הוא הקוד הרוחני שמכיל את החיות לנושא.

גם שמות של פרשות השבוע הם לא רק אמצעי זיהוי לפרשה אלא כותרת שמתמצתת את תוכן הפרשה ומקדדת אותו בתוך מילה אחת או שתיים.

חקר השמות של פרשות התורה נוכח בצורה נרחבת בתורתו של הרבי מליובאוויטש.

בשיחה הבאה, אנו נתמקד בשמות שלשת הפרשיות הראשונות של התורה - בראשית, נח ולך לך, ונלמד מהם מסר לחיים.

ב. בראשית - לא להיתקע בעבר

<< הרבי

אני עדיין לא ראוי

לתלמיד
עמ' 4

'מבצעים' - כינוי בעגה החב"דית לעשרה מיזמים לקידום מצוות שונות בציבור הרחב שיזם הרבי מליובאוויטש. המוכרים שבהם הם 'מבצע תפילין', שבו חב"דניקים משדלים יהודים להניח תפילין, ו'נרות שבת קודש', שמעודד נשים ובנות להדליק נרות בערב שבת. יש עוד שמונה מבצעים, בהם חינוך, אהבת ישראל, טהרת המשפחה, צדקה ועוד.

כאשר באים ליהודי ואומרים לו שעליו ללמוד שיעורי חת"ת, לעסוק ב'מבצעים', וכיוצא בזה - יכול לבוא ה'קלוגינקער' [ה'פיקח'] ולטעון שבהיותו במעמדו ומצבו עתה (כפי ש'ידע איניש בנפשי') אינו שייך עדיין לעסוק בענינים נעלים כאלו, כי לכל לראש עליו לחזור בתשובה!

'חת"ת' - ראשי התיבות חומש תהילים ותניא, זה כינויה של תוכנית לימוד וקריאה יומית בשלושת הספרים האלו. בחומש קוראים את המקטע ('עלייה') המקביל ליום בשבוע, בתהילים את מקבץ פרקי התהילים היומי שבכל חודש משלים מחזור קריאה בספר כולו, ובתניא קטע מתוך מסלול לימוד שנתי.

ומביא ה'קלוגינקער' ראייה לדבריו ממה שכתב אדמו"ר הזקן בתניא (פרק י"ז) ש'אי אפשר... לעבוד ה' בלי שיעשו תשובה על העבר תחלה כו'! - גם ה'קלוגינקער' למד תניא, ולכן מביא את הדברים הנ"ל בתור ראייה לדבריו!

'קלוגינקער' - מתחכם, בידיש. כינוי ליצר הרע, שניתן על שם תכונתו להערים על האדם כדי להפיל אותו ברשתו].

וכאשר אומרים לו שהתחלת העבודה היא לקיים בפועל מה שכתוב ב'שולחן ערוך' (ורק אחר כך לומדים תניא וכו') - פותח הוא (ה'קלוגינקער') את ה'שולחן ערוך' של אדמו"ר הזקן, ומדפדף להלכות תלמוד תורה (פרק ד' הלכה כ') ומראה שכתוב שם ש'כל התורה ומצוות שאדם עושה בעודו רשע', הרי הוא 'מוסיף כוח בקליפות לפי שעה'!

מקור 1 ספר התניא, פרק י"ז

לתלמיד
עמ' 4

כי באמת אי אפשר לרשעים להתחיל לעבד ה' בלי שיעשו תשובה על העבר תחלה, לשבר הקלפות שהם מסך מבדיל ומחיצה של ברזל המפסקת בינם לאביהם שבשמים.

כמה אנשים היו מוכנים לשלם כדי לשנות את העבר. לתקן בחירה שגויה, להחליף החלטה קריטית שהתבררה כטעות מרה, למחוק דברים שנכתבו, להחזיר אחורה מילים שנאמרו.

כמה העבר באמת משמעותי לנו ולחיינו?

ככל שמדובר במצוות התשובה, אכן, נדרשת חרטה על חטאי העבר. אך האם מעשי בעבר מגדירים את מי שאני כיום? האם הם אמורים להגביל אותי במה אני אמור להתעסק?

<< הרבי

לתלמיד
עמ' 4
זוהי כללות כוונתו של היצר הרע - לדחות את האדם מעשיית עבודתו במעשה בפועל, תוך כדי הסברות שונות - שצריך לכל לראש לעסוק בעבודת התשובה, וכיוצא בזה, והעיקר - שלא יעסוק עתה בענינים שצריכים לעשותם בפועל ממש!

בכל יום אני נברא מחדש

לתלמיד
עמ' 5
ועל זה באה ההוראה הנלמדת מכללות פרשת בראשית:

יהודי צריך לדעת ש"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", היינו, שמציאותו ומציאות הבריאה בכללותה מתחדשת זה עתה על ידי הקב"ה, כמו שכתוב "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית", וכתורת הבעל שם טוב¹ שבכל רגע ורגע מתחדשת מציאות הבריאה מאין ואפס ממש, ולכן, דורשים ממנו להתחיל בעבודתו בפועל ממש באופן חדש, מבלי הבט על מעמדו ומצבו הקודם, כי ברגע זה נתחדשה מציאותו ומציאות הבריאה כולה (שתסייע לו בעבודתו) מאין ליש!

מקור 2 שער היחוד והאמונה, מפרקים א' ו'ב'

בריאת יש מאין

סיפור בריאת העולם נתפס כתיאור פשוט שמוכר לכל ילד בגן. תשאלו אותו מתי ברא ה' את העולם, והוא ישיב: בששת ימי בראשית. זו תשובה נכונה, כמובן, אך לא שלמה. התשובה המדויקת היא: בששת ימי בראשית נברא העולם לראשונה, ומאז הוא נברא בכל רגע ורגע מחדש.

עיקרון זה הוא אחד מיסודותיה של שיטת החסידות שנתגלתה על ידי הבעל-שם-טוב: ההכרה בכך שהבריאה אינה פעולה חד-פעמית שהתרחשה בששת ימי בראשית, אלא דבר מתמיד ומתמשך שקורה בכל משך קיום העולם.

לתלמיד
עמ' 5
הנה פתיב: "לְעוֹלָם ה' דְּבַרְךָ נִצָּב בְּשָׁמַיִם", וּפְרָשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְזָכוֹנוֹ לְבָרְכָהּ, כִּי דְבַרְךָ שְׁאֵמְרֶתָ: "יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם" וְגו', תִּיבוֹת וְאוֹתִיּוֹת אֱלוֹ הֵן נִצְבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וּמְלַבְּשׁוֹת בְּתוֹךְ כָּל הַרְקִיעִים לְעוֹלָם לְהַחְיֹתָם, כְּדָכְתִּיב: "וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם", וּדְבַרְיוֹ חַיִּים וְקַיָּיִם לְעַד כּו'.

כִּי אֱלוֹ הֵיוּ הָאוֹתִיּוֹת מְסֻתְּלוֹת כְּרִגְעַ חֵס וְשְׁלוֹם וְחוֹזְרוֹת לְמִקְוֵהוֹ, הֵיוּ כָּל הַשָּׁמַיִם אִין וְאֵפֶס מִמֶּשׁ, וְהֵיוּ כְּלֵל הֵיוּ כְּלֵל, וְכִמוֹ קוֹדֵם מְאֹמֵר "יְהִי רְקִיעַ" כּו' מִמֶּשׁ. וְכֵן בְּכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְאֵפֶלוֹ אֲרִץ הֵלְזוּ הַגְּשָׁמִית וּבְחִינַת דוּמָם מִמֶּשׁ, אֱלוֹ הֵיוּ מְסֻתְּלוֹת מִמְּנַה כְּרִגְעַ חֵס וְשְׁלוֹם הָאוֹתִיּוֹת מְעַשְׂרָה מְאֹמְרוֹת שֶׁבֵּהֵן נִבְרָאת הָאֲרִץ בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית, הִיתָה חוֹזֶרֶת לְאִין וְאֵפֶס מִמֶּשׁ, כְּמוֹ לְפָנֵי שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרָאשִׁית מִמֶּשׁ.

האותיות הן שפת הקוד הפנימי של העולם, שנברא בדיבורו של הבורא. "ויאמר אלוקים יהי אור", "ויאמר אלוקים יהי רקיע". כמובן, אין הכוונה לדיבור באמצעות גלי קול. הדיבור האנושי הוא רק ביטוי מגושם ל'דיבור' האלוקי, שהוא אמצעי העברה של מידע רוחני ממקור נעלה ליעד נחות ממנו.

הנגר אינו בורא

יש אנשים, אומר אדמו"ר הזקן, ש"מדמין מעשה ה' עושה שמים וארץ למעשה אנוש ותחבולותיו". הם סבורים שהבריאה היא ככל עשייה מוכרת. כאשר אנו עושים יצירה כלשהי, הרי לאחר שסיימנו את יצירתה, מתקיימת היצירה בכוחות עצמה ואינה זקוקה לנו עוד. התכשיט אינו זקוק עוד לצורך השולחן עומד בלי הנגר. כך, סבורים אותם אנשים, ברא ה' את העולם: פעם אחת הוא בראו ויצרו – אך לאחר מכן קיים העולם בכוחות עצמו.

לתלמיד
עמ' 5

וְהִנֵּה מִכָּאן תְּשׁוּבַת הַמִּינִים וְגִלּוֹי שְׂרֵשׁ טְעוּתָם הַכּוֹפְרִים בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית
וּבְאֹתוֹת וּמוֹפְתֵי הַתּוֹרָה, שְׂטוּעִים בְּדַמְיוֹנָם הַכוֹזֵב שֶׁמְדַמִּין מַעֲשֵׂה ה' עוֹשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לְמַעֲשֵׂה אָנוּשׁ וְתַחבּוּלוֹתָיו.

כִּי כַּאֲשֶׁר יֵצֵא לְצוּרָה פְּלִי - שׁוֹב אֵין הַפְּלִי צָרִיךְ לִידֵי הַצּוּרָה, כִּי אִף שֶׁיִּדְּו
מִסְלָקוֹת הַיָּמָנוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ בְּשׁוֹק, הַפְּלִי קָיִים בְּתַבְנִיתוֹ וְצִלְמוֹ מִמֶּשׁ כַּאֲשֶׁר יֵצֵא
מִיַּד הַצּוּרָה. כֵּן מְדַמִּין הַסְּכָלִים הָאֵלוּ מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

מסביר על כך בעל התניא:

אֲךָ טַח מִרְאוֹת עֵינֵיהֶם הַהִבְדֵּל הַגָּדוֹל שֶׁבֵּין מַעֲשֵׂה אָנוּשׁ וְתַחבּוּלוֹתָיו, שֶׁהוּא
יֵשׁ מִיֵּשׁ, רַק שֶׁמִּשְׁנֵה הַצּוּרָה וְהַתְּמוּנָה מְתַמוּנָה חֲתִיכַת כֶּסֶף לְתַמוּנָה פְּלִי,
לְמַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁהוּא יֵשׁ מֵאֵין.

בשוני "פעוט" זה שבין יש מיש ובין יש מאין – טמון כל ההבדל.

ההסבר פשוט למדי: התכשיט והשולחן קיימים לאחר יצירתם גם בלי הצורך והנגר, מפני שגם קודם לכן היה להם קיום. האומן לא חידש את עצם קיומם. הוא הרי השתמש בחומר גלם קיים. כל יצירתו היא חיצונית – הוא רק שינה את צורת החומר, לא את מהותו; הוא לא יצר שום דבר שלא היה קיים קודם לכן (במובן זה, אפילו תרכובות כימיות אינן יוצרות חומר חדש, שכן הפוטנציאל של החומר כבר היה קיים קודם).

משום כך יכולה היצירה להתקיים גם בלי האומן שעשאה. אולם הקב"ה ברא את העולם יש מאין, וזה כבר ענין אחר לחלוטין.

וְהוּא פֶּלֶא גָּדוֹל יוֹתֵר מִקְרִיעַת יָם סוּף עַל דְּרָךְ מִשְׁלַל, שֶׁהוֹלִיד ה' אֵת הַיָּם
בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה כָּל הַלַּיְלָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם וַנִּצְבּוּ כְּמוֹ גֵּד וְכַחוּמָה. וְאֵלוּ הַפְּסִיק
ה' אֵת הָרוּחַ כְּרָגַע, הָיוּ הַמַּיִם חוֹזְרִים וְנִגְרָים בְּמוֹרֵד כְּדָרְכָם וְטַבְּעָם, וְלֹא קָמוּ
כַּחוּמָה בְּלִי סִפְקָה. אִף שֶׁהַטַּבַּע הַזֶּה בְּמַיִם גַּם כֵּן נִבְרָא וּמַחֲדֵשׁ יֵשׁ מֵאֵין, שֶׁהָרִי
חֹמֵת אֲבָנִים וְצִבְתָּ מַעֲצָמָה בְּלִי רוּחַ, רַק שֶׁטַּבַּע הַמַּיִם אֵינוֹ כֵּן.

דוגמה שתסייע לנו להבין את משמעות המושג "יש מאין" היא זריקת אבן כלפי מעלה. האבן אינה ממשיכה במעופה עד אין סוף. בשלב מסוים היא מאטה את קצב מעופה, נעצרת ונופלת חזרה מטה. מדוע? משום שזורק האבן רצה לחדש דבר בניגוד לטבעה המקורי של האבן, שהוא להיות למטה, ואילו הזורק רצה שתעוף מעלה בניגוד לטבע זה. כיוון שכך, היה צורך שהכוח שחידש את

המעוף ימשיך לחדשו בכל רגע ורגע. כל עוד הכוח הזה היה קיים באבן – היא עפה. ברגע שהכוח הזה נמוג – חזרה מיד האבן למצבה המקורי ונפלה למטה.

הטבע המקורי: לא להיות

על ידי משל זה ניתן להבין מעט את עוצמת החידוש שבבריאת יש מאין.

מה הפירוש "יש מאין"?

בתחילה היה מצב של "אין" – העדר של כל מציאות באשר היא; שום דבר לא היה קיים. לפתע נברא העולם. כיצד הוא נברא? יש מאין. הקב"ה ברא את העולם מאין, מהעדר כל מציאות, מלא-כלום. כלומר, העולם מצד עצמו אין לו שום קיום עצמי; מצד עצמו הוא אין ואפס, כלום. מה ניתן לו את קיומו? העובדה שהקב"ה בורא אותו. משום כך לא ייתכן שהעולם יתקיים ולו רגע אחד בלבד ללא כוחו של הקב"ה.

במילים אחרות: הקב"ה צריך, כביכול, לברוא את העולם בכל רגע ורגע מחדש כדי שיתקיים. אם כוחו האין-סופי של הקב"ה שברא את העולם יסתלק ממנו, יחזור העולם באותו רגע למצבו ההתחלתי וה"טבעי" – אין ואפס.

בדיחה

חסיד בשם ר' אברהם בער ירמיה'ס שאל פעם 'מתנגד' האם הוא מאמין שהבורא ברא את העולם. "בוודאי!", אישר האיש.

"והאם הבורא יכול להחריב את העולם שיהיה אין ואפס?", המשיך ותמה החסיד.

"מה השאלה?!", התפלא הלה, "הוא ישלח אש גדולה וישרוף את כל העולם!".

"אהה", השיב ר' אברהם בער, "אבל יש בעיה. יישאר אפר!".

"ובכן", פטר ה'מתנגד' את הדברים בהינף יד מבטל, "הבורא יפזר את האפר בכל רוחות העולם"...

זתלמיד עמ' 6
וְכָל שְׂכֵן וְכָל נַחֲמָר בְּבְרִיאת יֵשׁ מֵאִין, שֶׁהִיא לְמַעַל מֵהַטָּבַע וְהַפְּלֵא נִפְלֵא יִתָּר מְקַרֵּיעַת יָם סוּף, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׁבִהֶסְתְּלָקוֹת כַּח הַבוֹרָא מִן הַנִּבְרָא חֵס וְשָׁלוֹם יָשׁוּב הַנִּבְרָא לְאִין וְאָפֶס מִמֶּשׁ. אֵלֵא צְרִיךְ לְהִיּוֹת כַּח הַפּוֹעֵל בְּנִפְעָל תְּמִיד לְהַחֲיוֹתוֹ וְלִקְיָמוֹ.

רעיון זה מרומז כבר בספר תהילים בפסוק: "לעולם ה' דברך ניצב בשמים".

וּפְרָשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְכוּרָנוּ לְבְרָכָה, כִּי דְבָרְךָ שְׁאֲמַרְתָּ: "יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַשָּׁמַיִם" וְגו', תִּיבוֹת וְאוֹתִיּוֹת אֵלוֹ הֵן נִצְבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם... לְהַחֲיוֹתָם.

(הביאורים בחלק זה עלפי הספר 'מושגים בחסידות', הרב מנדי ברוד, בהוצאת מעיינותיך)

<< הרבי

לא להיתקע בעבר

נחזור לשאלת הפתיחה של השיעור. מה מעמדו של העבר בחיינו? עד כמה הוא מגדיר אותנו בהווה? למדנו, שבכל הנוגע לתשובה – חייבים לטפל בעבר, או לפחות להתחרט עליו.

בקטע הבא הרבי מנחה אותנו בדיוק מתי יש מקום להיזכר בעבר ומתי אסור לחשוב עליו:

לחמ"ד
עמ' 6
אמנם יש צורך לזכור את עניני העבר כדי לתקנם כו' - אבל זהו ענין בפני עצמו, כאשר עורך חשבון צדק בקריאת שמע שעל המיטה וכיוצא בזה, אבל בשאר הזמנים צריך לעסוק בעבודתו במעשה בפועל ללא התחשבות במעמדו ומצבו הקודם, מאחר שבכל רגע מתחדשת המציאות מאין ואפס ממש.

ובפשטות: עליו להניח תפילין בפועל ממש, שעל ידי זה נפעל שעבוד הלב והמוח. ועל דרך זה בנוגע לקיום כל שאר המצוות בפועל ממש - כל מצוה ומצוה בזמנה הקבוע.

וכמו כן צריך להיות בנוגע לפעולת ההשפעה על הזולת - שלכל לראש נוגע המעשה בפועל, היינו, לפעול ולהשפיע על הזולת, ללא עשיית חשבונות אם אכן נמצא הוא במעמד ומצב המתאים עד שביכולתו להשפיע על הזולת.

באופן טבעי, הערך העצמי שלנו נקבע לפי שקלול של פרמטרים שונים. מה המעמד הרוחני שלנו? מה הביוגרפיה שלנו מלמדת עלינו? ההיסטוריה שלנו היא חלק מה'אני' שיוצר את מי שאנחנו, לטוב ולמוטב.

ואילו כאן הרבי מבהיר שהערך העצמי שלי איננו פונקציה לגבי שאלת כשירותי להשפיע על אחרים. עליי להיות מרוכז במשימה, ולא בי. במקד העניין נמצא הזולת שזקוק להשפעה שלי.

עשייה מבלי להתחשב בעבר

לחמ"ד
עמ' 6
בדורות שלפנינו היה צריך להיות הסדר של "קשוט עצמך" תחלה ואחר כך "קשוט אחרים", אבל בדורנו זה - תובע כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר נשיא דורנו שכל אחד ואחד צריך לפעול ולהשפיע על הזולת, וכפי שמביא את דברי אביו (כבוד קדושת אדמו"ר מהורש"ב נשמתו עדן) שהעבודה עתה צריכה להיות באופן של "חטוף ואכול חטוף ושתי"; כאשר ישנה אפשרות לפעול על הזולת שיקיים מצווה אחת, צריכים "לחטוף" ולעשות זאת בפועל ממש, מבלי לחשוב האם מעמדו ומצבו הוא בהתאם לכך.

וזוהי ההוראה הנלמדת מכללות פרשת בראשית - החידוש דכללות המציאות כולה, "בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ", ולכן, נדרשת ממנו כללות העבודה במעשה בפועל, ללא התחשבות וחשבונות מצד מעמדו ומצבו הקודם.

ההתעלמות מן העבר איננה רק זריקת מוטיבציה פסיכולוגית. יש כאן אמת מוחלטת, שנוכחת בבסיס הבריאה כולה. העולם נוצר בכל רגע ורגע מחדש, וגם האדם של הרגע הנוכחי יש בו אלמנטים חדשניים שלא היו פה ברגע הקודם.

ג. נח – תמיד בשמחה

<< הרבי

המבול הביא נחת רוח

זתלמיד עמ' 7
נוסף על ההוראה מכללות פרשת בראשית - ישנה גם הוראה הנלמדת מכללות פרשת נח:

”נח” הוא מלשון ”נייחא דרוחא”. וענינו בעבודת האדם - עבודה באופן של ”נייחא” - מתוך שמחה ותענוג.

לכאורה, נשאלת השאלה, כיצד אפשר לקרוא למבול ”מי נוח” – נחת רוח? המבול הרי החריב את העולם כולו!

בשביל להבין זאת, הרבי שואל במקום אחר שאלה נוספת: מדוע נענש דור המבול במים דווקא? הלוא הבורא יכול היה להעניש אותם בדכים אחרות ולהשחית את העולם באמצעים מגוונים. כפי שרק עתה למדנו, הבורא יכול היה פשוט להפסיק לברוא חלקים בעולם והם היו מתאינים בין רגע. מדוע החליט להציף את העולם במבול ולהטביע אותו בכמויות אדירות של מים?

התשובה היא שהמבול נועד לטהר את העולם. כמו מקווה שמכיל 40 סאה (331 ליטר), שמטהר את הטמא, כך 40 ימי המבול טיהרו את העולם. מכיוון שהמבול טיהר את העולם, הוא נקרא מי נח – שהביא מנוחה ונחת רוח לעולם, ונתן לו עתיד חיובי של יצירת העולם מחדש.

נמצאנו למדים שנח מסמל שמחה ונחת רוח. מזה לומד הרבי לכך שבכל מצב צריך להיות בשמחה.

מוכרחים להיות בשמחה

וגודל ההכרח בעבודה מתוך שמחה (ותענוג) - מובן, על פי המבואר בתניא² ש”מקרא מלא דבר הכתוב תחת אשר לא עבדת את ה' אלוהיך בשמחה וגו', ונודע לכל פירוש האריז”ל על פסוק זה”. וכמבואר ברמב”ם³ אודות גודל העילוי שבעבודה מתוך שמחה.

מקור 3 תניא, פרק כ”ו

זתלמיד עמ' 7
בְּרַם כְּגוֹן דָּא צְרִיךְ לְאוֹדוּעֵי כָּל גְּדוּל. כִּי כְּמוֹ שֶׁנֶּצְחוֹן לְנִצְחָה דְּבַר גְּשָׁמִי, כְּגוֹן שְׁנֵי אֲנָשִׁים הַמְתַּאֲבָקִים זֶה עִם זֶה לְהַפִּיל זֶה אֶת זֶה, הִנֵּה אִם הָאֶחָד הוּא בְּעֵצְלוֹת וּכְבֻדוֹת, יִנְצַח בְּקַל וַיִּפֹּל, גַּם אִם הוּא גְבוּר יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ. כִּכָּה מִמֶּשׁ בְּנִצְחוֹן הַיֵּצֵר, אִי אֶפְשָׁר לְנִצְחוֹ בְּעֵצְלוֹת וּכְבֻדוֹת הַנִּמְשָׁכוֹת מֵעֵצְבוֹת וְטִמְטוּם הַלֵּב כְּאֵבֹן, כִּי אִם בְּזָרִיזוֹת הַנִּמְשָׁכֶת מִשְׁמַחָה וּפְתִיחַת הַלֵּב וְטְהָרְתוֹ מִכָּל נִדְנוּד דְּאֶגְהָ וְעֵצָב בְּעוֹלָם.

...וּמְקַרָּא מְלֵא דְבֵר הַכְּתוּב: "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה" וּגו', וְנוֹדַע לְכָל פְּרוּשׁ הָאֶרֶץ ז' לַעַל פְּסוּק זֶה.

בחומש דברים (כח, כז), בסיום תוכחת משה רבינו על אודות הצרות והייסורים, מסיים משה רבינו ואומר שכל זה יקרה חס ושלום "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֶיךָ בשמחה ובטוב לבב".

הפירוש הפשוט של הפסוק הוא (כפי שמפרש רש"י על המקום) שכל זה יקרה משום שלא קיימת את המצוות כאשר היית "בשמחה ובטוב לבב", במצב של שקט ושלווה, מרוב כל – בעוד שהיה לך כל טוב. לכן חס ושלום יילקחו ממך הטוב, השמחה והשלווה, ותעבור, חס ושלום, צרות וייסורים.

אך האר"י ז"ל מפרש את הפסוק לגמרי אחרת. "השמחה וטוב לבב" הם לא תיאור המצב הגשמי הטוב שהיה ליהודי קודם – כאשר לא עבד את ה', אלא הסבר מדוע יקרה מה שיקרה. אף אם יהודי עבד את ה', אבל לא עשה זאת בשמחה ובטוב לבב, רק בגלל זה יגיעו, חס ושלום, הצרות. "ואמר הפסוק, אף שעבדת את ה' בקיום המצוות, אבל לא עבדת בשמחה ובטוב לבב, על כן הייתה זאת לך".

פירוש זה, בעצם, מובא ברמב"ם, ש"כל המונע עצמו משמחה זו ראוי להיפרע ממנו, שנאמר תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֶיךָ בשמחה ובטוב לבב". הרמב"ם מפרש, שהעונש הוא על שלא עבדת בשמחה.

מקור 4 משנה תורה, הלכות לולב הלכה ט"ו

לתלמיד עמ' 7
הַשְּׂמֵחָה שִׂישְׂמַח אָדָם בְּעֵשִׂית הַמְצֻנָה וּבְאַהֲבַת הָאֵל שְׂצֻנָה בְּהוֹ, עֲבוּדָה גְדוּלָה הִיא. וְכָל הַמוֹנֵעַ עֲצָמו מִשְׂמֵחָה זֹו רְאוּי לְהִפְרֹעַ מִמֶּנּוּ שְׂנֶאֱמַר (דברים כח מז): "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב".

<< הרבי

להיות חדש ושמח

לתלמיד עמ' 8
וזהו הסדר של שתי הפרשיות - בראשית ואחר כך נח:

לכל לראש צריך יהודי לדעת שעבודתו צריכה להיות באופן חדש - "בראשית גו'", מבלי להתחשב במעמדו ומצבו הקודם, כי מציאותו ומציאות הבריאה כולה מתחדשת זה עתה מאין ואפס.

ואחר כך אומרים לו שעבודתו צריכה להיות באופן של "נייחא" ("נח") - מתוך שמחה ותענוג, שזהו ענין עיקרי בעבודת ה'.

קטע העשרה אופציונלי:

מהי שמחה?

אם אתה צייר ומבקשים ממך לצייר איור שימחיש את דמותו של חסיד, קרוב לוודאי שתצייר יהודי עם רגל אחת מורמת למעלה, ידיים מתנופפות בתנועת ריקוד אופיינית, פנים משולהבות משמחה, ואולי גם איזה בקבוק 'משקה' ברקע. השמחה מזוהה כל-כך עם החסידות, עד שאם אמרת "חסיד" – אמרת יהודי שמח.

אכן, השמחה הינה אחד מעקרונותיה החשובים של החסידות, עד שאי-אפשר להבדיל ביניהם. מורנו הבעל-שם-טוב, ובעקבותיו – כל מורי החסידות, שמו דגש רב, לא רק על עבודת ה' מתוך שמחה, אלא תבעו שחסיד יהיה שמח בכל אורחותיו ומעשיו.

בתנ"ך ובמאמרי חז"ל מדובר אין-ספור פעמים על הצורך בשמחה, על תועלתה וחשיבותה. די לנו אם נציין את הפסוק הידוע מספר התהילים: "עבדו את ה' בשמחה". הרמב"ם, בהלכותיו, מפליג בשבחה של עבודת ה' הנעשית מתוך שמחה. גם מורי הקבלה אמרו דברים נפלאים בשבח השמחה. האר"י ז"ל אמר, שזכה לכל השגותיו הנעלות רק בזכות השמחה. הוא גם מפרש באופן מיוחד את הפסוק "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב", שנאמר ב"תוכחה". לדבריו, ההדגשה היא על ה"בשמחה", לאמור: אמנם עבדת את ה' אלוקיך, אך לא עבדת אותו בשמחה, וזהו החטא.

הטעות שההמון עושה ביחס לשמחה היא, שהוא מזוהה אותה עם קלות ראש ו'לקיחת החיים בקלות'; אין לך טעות גדולה מזו. השמחה היא ענין רציני ביותר – גם בשעה שהיא מתפרצת בריקוד סוער. החסידות עושה הבחנה ברורה בין הוללות – שהיא דבר רע ומזיק, לבין השמחה – שאין כמותה להביא להתעלות ולהזדככות.

שמחה אמיתית נובעת מאמונה איתנה באחדות האלוקית של הבריאה. כאשר יהודי יוצא מנקודת הנחה שהקב"ה ממלא את כל המציאות – הוא חש את נוכחותו של הקב"ה בכל זמן ובכל מקום והוא גם מבין את משמעות הדבר: אם אדם שמלך המדינה היה מתלווה אליו בדרכו, ודאי הוא שמח מאוד על מחווה זו, וודאי ובוודאי שיש לשמוח שמחה עצומה על שמלך-מלכי-המלכים, הקב"ה, מלווה את האדם בכל צעדיו ונמצא עמו תמיד!

שמחה מסלקת את הקשיים

השמחה בעבודת ה' מעידה, ראשית כל, שהאדם עושה את הדברים באהבה וברצון, ולא בכפייה ובחוסר ברירה. בנוסף לכך, השמחה גם מקילה ביותר את הקשיים שכרוכים לפעמים בקיום התורה והמצוות. הרבי מליובאוויטש נהג להביא דוגמה מאדם שסוחר ארגז כבד לביתו: אם אין לו שום מושג על תכולתו, ייתכן שיתעייף ואף יתלונן על המשימה שהוטלה עליו; אך ברגע שמגלים לו כי הארגז מלא אבנים טובות ומרגליות – לא זו בלבד שמשקל הארגז יהיה מיד כמשקל נוצה, הוא אף יבקש להטעין עליו ארגז נוסף... זה כוחה של השמחה!

ד. לך לך - תמיד להתקדם

<< הרבי

לא לשקוט על השמרים

ולאחרי זה באה ההוראה הנלמדת מכללות פרשת לך לך: גם כאשר עבודתו היא באופן חדש ("בראשית") ומתוך שמחה ותענוג ("נח") - אין לו להסתפק במעמדו ומצבו בהווה, אלא עליו להמשיך בעבודתו באופן של הליכה - "לך לך" - הליכה אמיתית, שהיא באופן שבאין ערוך לגמרי לגבי מעמדו ומצבו הקודם.

תלמיד
עמ' 9

כי הנה, היצר הרע יכול לבוא ולטעון: לשם מה לחשוב עתה אודות העבודה של מחר (שאין לו להסתפק במעמדו ומצבו שביום זה, אלא למחרת עליו להוסיף בעבודתו באופן של הליכה לדרגה שבאין ערוך לגבי דרגתו הקודמת) - הרי מחר תתחדש הבריאה באופן חדש (כתורת הבעל-שם-טוב), ואז יחשוב אודות עניני העבודה השייכים למחר, ולעת עתה - יהיה מונח בעניני העבודה השייכים ליום זה, בהתאם למעמדו ומצבו ביום זה.

ועל זה באה ההוראה מפרשת לך לך - ששלימות העבודה של היום זה היא רק כאשר יודע שעדיין לא הגיע לתכלית השלימות בעבודתו, ויודע שנדרשת ממנו הליכה לדרגה שבאין ערוך לגבי דרגתו הקודמת, ולכן עבודתו ביום זה גופא היא באופן שאינו מסתפק במעמדו ומצבו בהווה, אלא שואף ומתכוון להגיע לדרגה נעלית יותר - "לך לך".

חידוש, שמחה והתקדמות בלי גבול

והנה, שלוש הפרשיות בראשית, נח ולך לך, הן הפרשיות הראשונות שבתורה, ולכן, ההוראה הנלמדת מתוכנן וסדרן של פרשיות אלו שייכת לכל השנה כולה - היינו, שכללות העבודה במשך השנה כולה צריכה להיות באופן של חידוש ("בראשית"), מתוך שמחה ותענוג ("נח"), ובאופן של הליכה בלי גבול ("לך לך").

משיחת שבת פרשת נח, ה'תשמ"ג, בלתי מוגה.
תורת מנחם ה'תשמ"ג, חלק א' עמוד 437